

Vraag:

Ik heb jouw studie m.b.t. kerst eens doorgelopen en ten aanzien van de volkstelling die Lucas beschrijft, heb ik toch wel ernstige twijfels om de volgende redenen:

1. Volkstelling was bedoeld voor fiscale doeleinden. M.a.w. om de hoogte te bepalen van de belastingen n.a.v. grondbezit, maar het lijkt mij niet erg waarschijnlijk dat hij grond in Betlehem had.
2. Er is geen verklaring te verzinnen om naar een stad te gaan, van voorouders van 3000 jaar geleden, dat ook nog eens in een ander bestuurlijk gebied ligt en verder kan ik daarin ook het belang van de Romeinen niet vinden. Bovendien geef jij in je studie zelf al aan, dat er tijdens Herodes daar geen telling heeft plaats gevonden.
3. Al had Jozef daar wel grond, dan zou op grond daarvan er nog geen noodzaak zijn Maria mee te nemen.
4. Maria was hoogzwanger. Een dergelijke reis in die tijd op een Ezel zou grote risico's met zich meebrengen voor het ongeboren kind (eventueel miskraam). Gezien de Joodse moraal t.o.v. leven en kinderen is het niet erg waarschijnlijk dat men dit soort risico's neemt.
5. Al had hij Maria wel meegenomen, dan is het volgens deze zelfde moraal niet waarschijnlijk dat ze niet ergens terecht zouden kunnen. Dit zijn een aantal punten ten aanzien van de reis op zich.

Hoe kijk jij daar tegenaan?

Antwoord:

Bedankt voor je mailtje met de kritische vragen ten aanzien van de volkstelling in Lucas 2:1-7. Ik zal deze punten één voor één proberen toe te lichten.

1. Volkstellingen werden niet alleen maar voor fiscale doeleinden i.v.m. de belastingen gehouden, maar o.a. ook om ethno-demografische en militair-strategische redenen. Sommige Romeinse keizers hielden in hun rijk namelijk per stad en provincie heel nauwkeurig gedetailleerde statistieken op na over de samenstelling van de bevolking op grond van geslacht en leeftijd, ethnische afkomst en religieuze overtuiging. Zo wilde keizer Nero bijvoorbeeld precies weten hoeveel belijdende Joden er in het Romeinse Rijk leefden. Dus niet in Palestina, maar in het hele rijk. Een gewone volkstelling zou in dat geval een onduidelijk beeld opleveren en daarom was er slechts één manier om daar achter te komen: Nero gaf aan de stadhouder Cestus de opdracht om de schapen te laten tellen die tijdens Pesach werden geslacht en dat aantal te vermenigvuldigen met het aantal voorgeschreven personen per schaap voor de Pesachmaaltijd. Volgens Josephus Flavius waren het precies 256.500 schapen wat dus neerkomt op twee miljoen zeventienhonderduizend en tweehonderd personen. Zoals je ziet waren er dus verschillende soorten van volkstellingen en elke volkstelling vond derhalve onder andere voorwaarden en andere omstandigheden plaats, afhankelijk van het doel. In dit geval was het dus van geen enkel belang of Yosef wel of geen grond in Beit Lechem had.

2. De in Lucas 2 beschreven volkstelling onder keizer Augustus doet mij sterk denken aan de diverse volkstellingen van Israël ten tijde van Moshe in de woestijn, die per stam en per geslacht (familie) werden gehouden, want volgens Lucas moest blijkbaar iedere Israëliet zich laten inschrijven in de woonplaats van zijn voorgeslacht. Dus uit Joodse zicht was zo een volkstelling helemaal niet zo vreemd, en het belang van de Romeinen zou zoals gezegd van statistieke aard kunnen zijn om een juist overzicht te hebben over de exacte ethnische samenstelling van de bevolking in Palestina omdat het op deze wijze namelijk mogelijk was om tot op zekere hoogte de juiste stam waartoe een Israëliet oorspronkelijk behoorde te kunnen achterhalen als iedereen zich liet inschrijven in de woonplaats van het voorgeslacht. Overigens heb ik niet aangegeven dat er tijdens Herodes helemaal geen telling zou hebben plaatsgevonden. Integendeel! Die telling was er zeer zeker, namelijk volgens een verslag van Tertullianus ruim twee jaar voordat Herodes stierf. Ik schreef alleen maar dat er geen telling kon zijn onder Quirinius, maar wel onder Saturnius. Verder schreef ik ook dat talrijke deskundigen zich hierover het hoofd gebroken hebben en de

mogelijkheid niet uitsluiten dat Lucas, die het hele verhaal ook maar van horen zeggen had, Quirinius verward kan hebben met de eerdere Romeinse legaat van Syrië, Saturnius genaamd, die volgens Tertullianus in het jaar 6 vóór Chr. wel degelijk een volkstelling had gehouden in dat gebied. In principe is de naam van de stadhouder van minder belang, want het gaat uiteraard om de volkstelling zelf, die de aanleiding gaf dat Yosef en Miryam naar Beit Lechem kwamen.

3. Je hebt hier wel een punt als je zegt dat er geen noodzaak zou zijn geweest om Miryam naar Beit Lechem mee te nemen puur op grond van de theoretische aanname dat Yosef daar inderdaad wel grond gehad zou hebben, maar die noodzaak was er wel om ervoor te zorgen dat de Mashiah in Beit Lechem, in de stad van David geboren moest worden om de profetieën te vervullen.

4. Yosef en Miryam namen deze risico's blijkbaar wel omdat zij volledig op Adonai vertrouwden, want Hij was het uiteindelijk die deze reis überhaupt heeft gearrangeerd. Niets gaat toch buiten Hem om, en zeker niet de omstandigheden rondom de geboorte van Zijn Zoon? Bovendien zou het volgens de Oosterse moraal juist onverantwoord geweest zijn van Yosef om zijn hoogzwangere vrouw alleen achter te laten in Natzeret.

5. Vol is vol! Met de beste moraal kon men er toen vanwege die drukte rondom de inschrijvingen blijkbaar toch geen andere slaapplek aanbieden.

Je ziet het, dat er voor alle ogenschijnlijke tegenstrijdigheden en dingen die onlogisch lijken best wel op een logische en aannemelijke wijze te verklaren zijn en ik hoop dat ik daarmee het een en ander heb kunnen ophelderen en je twijfels hieromtrent heb kunnen wegnemen.

Ik heb overigens een bijbelstudie geschreven waarin al deze punten uitgebreid behandeld worden: nr. 043.

Met vriendelijke groet,
Werner Stauder